

Tuấn, Chàng Trai Nổi c Việt

Tác Giả: Nguyễn V

Thứ Bảy, 27 Tháng 2 Năm 2010 11:07

Lê Văn Thanh đã cúp tóc, nhäng vän còn bät khăn đen, cäp sách đi häc.

Đän träng, quan Đäc bäo chàng bä khăn ra, và quäng cho chàng chiäc mũ träng, đä đäi lúc đi ngoài đäng. Quan Đäc còn căn đän cän thän:

- Ngäi trong läp häc hay trong nhà, không đäc đäi mũ. Đi ngoài đäng, khi gäp Quan Đäc hay thäy giáo phäi đä mũ ra đä chào.

Đều khuyển khích học trò các khóa sau đi học cho đông, 'Nhà Nho và Cười' truy cập vào các làng xã để tiếp xúc với các 'Cử nhân Khoa' và làng mạc cách long trọng, như tiếp xúc các ông Nghè, ông Cử ngay cả Nho học vậy.

Một tuấn học sau khi tuyên bố kết quả kỳ thi Rime năm 1915 là ngày cử nhân Khoa Lê Văn Thanh đứng đầu làng, 8 giờ sáng, cử nhân mặc áo dài đen mới may bằng 'vải trắng đằm' mang đôi guốc cùn, đội mũ trường, đứng trước quan Đốc học đến chào 'Quan Công Sĩ' Pháp và Quan Tuấn Vũ. Trường cử nhân dinh Quan Tuấn, chức sắc và dân làng xã, quê quán cử nhân Khoa đã vui mừng đông vui cả quê, trường chiêng, và một chiếc xe kéo gỗ, bánh bèo bằng ni lông. Lúc bấy giờ, từ khoảng năm 1910 đến 1920, chúng ta có bánh cao su.

Tên trong dinh Quan Tuấn Vũ, cử nhân Khoa Lê Văn Thanh đứng trước ông Hoàng Cử trong làng mới lên ngôi trong xe. Trường và chiêng đánh ba hồi, thêm ba tiếng. Đám rước bắt đầu đi. Trường và chiêng đi trước, vó ngựa đi vó ngựa đánh ba tiếng đầu đầu, kẻ đứng một tiếng dân chúng một tiếng trước ngẩng đầu nhìn chằm chằm Hán 'Tân Học Khoa Sanh', rồi hai dãy cờ đuôi phèo, đủ các màu sắc đỏ xanh tím vàng, phất phơ trong gió. Chiếc xe 'cử nhân Khoa' đi giữa, do một người phu kéo bằng dây thừng, theo một nhóm vài mươi người dân chúng. Ni lông của bánh xe lăn chầm chầm trên vòng kêu kêu cào cào trên con đường nhựa nhẵn nhụi đá còn gồ ghề, chúng ta tránh nhá.

Dân thành phố đứng hai bên để coi đám rước cử nhân Khoa như là đàn bà, con gái và trẻ con, đông nghịt. Lê Văn Thanh đội mũ trường trên đầu, chân vẫn mang đôi guốc cũ đã mòn, một đôi học trò hớn hớn là hãnh diện. Đám rước đưa ra trường và đình làng đưa cử nhân Khoa vào trường, cũng như làm lễ trình diện với vị Thành Hoàng xã.

Ông Xã phải giữ một con bò và một con heo để đãi làng, đãi dân và thầy, chàng thanh niên Lê Văn Thanh đứng lên đưa ra vài 'khoá sanh' khế, xôi, khoai, rồi đứng trước hàng chức sắc Hoàng Cử.

Sáng hôm sau, Lê Văn Thanh dậy thật sớm ra chợ búa ở trường Kèn(2), đón cô Ba Hồi.

Tên ngày chàng nghe lời cô Ba, bằng học chữ Hán, học chữ Tây, hy vọng sẽ làm thầy Thông, thầy Ký để đứng trước cô và làm vợ, chàng vẫn ít gặp mặt cô. Con gái ông Bá Hồi, tự mình có nhan sắc 'chim sa cá lặn', là con nhà giàu, cô tính làm cao, như thể đứng nhón cựa kén chàng. Đã bao chàng trai rập rình bên sông, nào ai đã đứng trước vào cửa phòng thầy xanh cả cô đâu. Lê Văn Thanh đã

Tuấn, Chàng Trai Nổi c Vĩ t

Tác Giả: Nguyán V&

Thứ Bảy, 27 Tháng 2 Năm 2010 11:07

nhán nái may mán trao đái cùng cô máy bác thá tâm tình, nháng cô đã nói trác: ' Khi nào chàng làm tháy Thông tháy Ký , thiáp sá xin gá nghĩa cùng chàng.'

Gáp nái hán hò cũ, chàng nhác lái lái hán hò cũ năm xáa. Cô Ba Hái rát duyên dáng nháng ván bán-lán nhá ngày nào. Khá hái :

- Anh thi đá Ri me, cháng nào mái làm tháy Thông tháy Ký ?

- Quan Sá có lòng tháng tôi, nói vái tôi ráng náu tôi không muán đi Huá hác Collège de Koccoc thì Quan Sá cho tôi làm xê-cá-rê-te á Toà, khái đi đâu xa.

Cô Ba Hái cái ngát ngoáo, hái:

- Cô le Cán các là cái gì! Sao nghe tác cái quá váy!

Lê văn Thanh hánh dián muán khoe mát má chá Tây vái cô Ba :

- Collège de Quác Hác, Tây đác là Collège de Koccoc, hác thi Diploma.

- Thi gì mà lái đát lom!

- Là đáng Diploma, ta làm tháy Trá Giáo, hay là tháy Thông tháy Ký, đác ăn láng nhiáu.

- Còn báng Ri me!

Tuấn, Chàng Trai Nổi c Vĩ t

Tác Giả: Nguyễn V

Thứ Bảy, 27 Tháng 2 Năm 2010 11:07

- Bng Ri me cũng đ c làm tr giáo, hay là làm ch c secretaire, nh ng ăn l ng ít h n.

- xê rê te là gì!

- Là th y Thông th y Ký.

Cô Ba H i suy nghĩ m t lúc, r i nói:

- Làm xê rê te t nh mình cũng sang tr ng r i, ch đi Hu chi n a!

- Tôi đi h c tr ng Nhà N c, cũng là chịu theo ý cô Ba, nay cô Ba mu n sao, tôi cũng chịu theo, mi n là cô ng làm ma femme thì cô bi u gì tôi cũng nghe h t.

Cô Ba l i c i, gi ng c i c a cô l n này đã có v l i:

- Ma phăm là ma gì. Tui s ma l m, làm ma tui không ch u đâu.

- Ma femme là... n i tr c a tôi.

Cô Ba ng đôi má, nho n m t n c i tình t , li c chàng thanh niên. Nh ng hai ng i v n đ ng cách xa hai ba th c, không dám l i g n. Lê văn Thanh nói :

- Sách Tây có nói vouloir c'est pouvoir...

Tuấn, Chàng Trai Nổi c Việt

Tác Giả: Nguyễn V

Thứ Bảy, 27 Tháng 2 Năm 2010 11:07

Cô Ba làm bợ ngợ o chàng :

- Hợ i hợ c chợ Nho anh ợ a nói chợ Nho, bây giợ anh ợ i ợ a xợ chợ Tây không nghe anh nhợ c tợ i chợ Thánh Hiợ n ợ a.

- Chợ Nho nghe quê mùa ợ m.

- Anh mợ i nói câu chợ tây gì loa loa gì đó!

- Vouloir, c'est pouvoir, nghĩa là muợ n thì đợ c.

- Muợ n gì?

Thanh yên ợ ng nhìn say mê khuôn mợ t kiợ u đợ m cợ a con gái ông Bá Hợ ... Nhợ ng tình yêu bợ ng bợ t ngậy ngợ t cợ a chàng thanh niên thợ i bợ y giợ chợ đợ n thợ thôi, không dám táo bợ o hợ n ợ a.

Cô Nguyễn Thợ Hợ cũng đã hiợ u Thanh muợ n gì. Cô hiợ u tợ lâu rợ i. Cô hợ i chợ i thợ thôi, vì ợ n này cô đã tợ ý ợ ng thuợ n. Vâng, muợ n thì đợ c. Cô muợ n làm cô Thông cô Ký, thì rợ i đây cô sợ làm cô Thông cô Ký...

Hai hôm sau, vào buợ i chiợ u chợ nhợ t, ông Xã đi vợ i Lê văn Thanh, và mợ t ngợ ợ i dân làng gánh theo mợ t quợ nợ p thợ t trợ ng và đợ y vun, mợ t thúng đợ ng 20 trợ ng gà tợ i, mợ t quợ đợ ng phèn, mợ t thúng đợ ng bông, hai chai mợ t ong, bợ n chai rợ u Mai-quợ -ợ và hai ợ ợ c bình xợ a, đợ n dinh thợ riêng cợ a Quan Công Sợ .

Chàng thanh niên kia đi vợ i cha đợ n đợ ng 'quan sợ' mợ y món ợ vợ t kia là đợ xin Quan mợ t chợ c thông ngôn ợ Toà.

Tuấn, Chàng Trai Nổi c Việt

Tác Giả: Nguyễn V

Thứ Bảy, 27 Tháng 2 Năm 2010 11:07

Quan Sĩ xuýt xoa, vui v c m đ ng:

- Oh! C'est trop cà! Vous êtes beaucoup gentil! T t! T t! Thanh! Viens demain à mon bureau! Tu seras secrétaire à la Résidence! Dis à ton père, Monsieur le Residence merci! Si ton père veut du cuu-pham. il l'aura...

Ông Xã quay i h i Thanh:

- C i n nói sao con?

- C i n nói cho nhi u quá. C i n khen t t i m. C bi u con s m mai t i Toà, c s cho con làm th y thông ngôn. C i n cảm n đ i v t. N u cha mu n đ c ch c C u-ph m, thì s có.

Ông Xã c p x ng s ng cúi đ u vái ông Quan Tây ba b n vái:

- D , con xin t i n c L n.

Ông Sĩ b t tay:

- T t! T t! Beaucoup ttt!

Chú thích

1. Certificat d' Primaires France-Indigènes (B ng Sĩ H c Pháp Vi t).

Tuấn, Chàng Trai Nổi c Việt

Tên: Nguyễn Văn

Tháng: 27 Tháng 2 Năm: 2010 11:07

2. Nổi bĩi tre mát mĩi , lính Khĩi Xanh thĩi ng ra đây tĩi p thĩi kèn cho nên dân chúng gĩi là bĩi tre thĩi kèn.